

САНАА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУБУН
ХАБЫАТА

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 20 (7561) © 1994 сыл олунуу 19 күнү. Субюота © Сынаата — 46 солкуобай 15 харчы

УЛУУС СОНУННАРА

КИНЛЭ УУТУ—980 СОЛКУОБАҢГА

Бу нэдиэлэ—олунуу 15 күнүгэр тыа хаһаайыстыбатын бородуусууһатын огорооччулары ойүүргэ Саха Республикатын правительствотын 51 №-дээх уураада таҕмста. Манан сибээстээн тыа хаһаайыстыбатын улуустаабы управлениетин соҕотуонака инспекциятын начальнига Р. К. СОФРОНОВАТТАН ити уураах ие хобоонун быһаарарыгар көрдөстүбүт.

—1994 сылга улуус тыатын хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ госзаказка 8000 тонна үүтү, 2200 тонна эти туттарыахтаахтар,—диэтэ Рамса Константиновна. —Правительство бу сана уураабын быһымтыһын, туттарылар бородуусууһаларга 1 кинлэ үүккэ 510 солк., 1 кинлэ мнах этигэр 1180 солк. компенсациянай төлөбүр олохтоноро быһаарылыһа. Манна көпчүлүк этэххэ, үүт туттарылар сыаната бастакы суорка 470, иккис суорка 420 солкуобайынан сүрүннэһэ, оттон эт дуоҕабар сыанатын быһымтыһын туттарылыһа.

Быйыл госзаказка туттарыллыахтаах үүт, эт бары нэһиликтэрини тымырлыһа, ону олохтоох дьаһалталаар хаһаайыстыбаан көрөн үлэһиттэрэ. Огортон таһаарбыт үүттэрин, эттэрин маастарыгар сөлүүбө дуу эбэтэр эт-үүт комбинатыгар дуу туттаралларын таһаайыстыбалар бэйэлэрэ хайага табыгастаарынан көрөн быһаарылыахтара. Маны тэҥэ госзаказка 200 тонна хортуппуйу, 2300 тонна бурдугу, 200-төн тахса тонна оҕуруот аһын туттарыахтаахпыт, баларга эмнэ туһаанааһынан компенсация төлөнөр, ону бу күнүгэрэ хаһаайыстыбаларга биллэрэһпит. Госзаказтан ордор бородуусууһаны хаһаайыстыбалар дуоҕабардаах сыананан батарыахтара.

Ааспыт сылы илгитэ таһыстахха, госзаказка үүккэ 500, эмнэ 483 тоннаан аһыах бэлиээн кэлбит, ол онутар үүт, эт туттарылар сыаната уонна компенсациянай төлөбүрө лаппа эбиллибита, төһө да рынок күмүгэр сыана үрдүүрө өтө биллэрин иһин, бородуусууһаны огорооччулар санааларын онуохаманыха диири өрө көтөбөрө чэхчэ. Уураах билигин уустук кэмгэ уйкутаарга туһаайыллыбыта чуолкай.

ХААРЫ ЧИНГЭТИИ САБАЛАННА

Улууска барыл былаан быһымтыһын сааскы ыһыага 2830 гектар иһинээх бааһынаа туорахтаах куйура, 1827 гектарга сүөһү аһылыгар анаан күүх үүнээйи сүөмэтэ ыһыллыахтаах. Хортуппуй 45, ханымаста 10 гектарга олордунууохтаах торумналар. Бу күнүгэрэ бурдун үүнүгэрэ бары хаһаайыстыбаларга ыһыага туттулуохтаах сүөмэ бурдугу хаттаан бэрийин, ыраастаһын, үһийбөт өртүн булуһу, техника уматыгынан саппааһыры үлэтэ күүскэ барар.

Сааскы ыһыага бөлөһүннээх сыллата хатыланар үлэһиттэр хаары чингэтии сүөгүтү эмнэ сабалана. Быйылгы халыга суох хаардаах дьылга тиби хаһым түһэ илгитэ маннь дьаһаллары толорууну сорох хаһаайыстыбалар бааһыналар хаардарын кэмтэтии көрөн иккистээн ыттар санаалаахтар. Бааһыналарга органической уодурдууну (балбаады) киллэрин—биер туспа соруу.

Бу нэдиэлэтэҕи түмүгүнэ Хатылыга Николай Петрович Чингизин салайар бурдук үүнүгэрэччилэр эвенолара 400, Холтоҕо Михаил Максимович Монастырев салайааччылаах «Агро» ассоциация 200-төн тахса гектарга хаары чингэтиини ыттылар. Бурдугунан дьарыктанар атын да хаһаайыстыбаларга сүөгүтү үлэтэ салҕанан барар.

П. СЫРОВАТСКАЯ.

САҢА МАҒАҒЫН МАЛААҒЫНА

Мындааһыага таһаарыстыба эт-үүт бородуунталары астыыр (переработкалар) отделын иһинэ «Быйаҥ» дьин ааттаах фирменнэй маҕаһыны аһылыгытын малааһына буолла. Маҕаһыны директорууан үрдүк үөрөхтөөх экономист А. И. Савин, аһылааччынан Е. Н. Флегонтова аһанылар. Манна эт-үүт бородуунтаны тэҥэ уран-уус илиилээхтэр олгоһуктара аһылаһыахтара.

Онон болугурдар нэһиликтэрини күнүгэрэ туттар таһаарынан хааччылыага «бэйэ кинээ бэйэ» миньыгэ» буоларын биер бастаһынан амсыйар буолулар.

Савелий ПОПОВ

ТЫА ДЬОНО ХАНДАХ ИТИЛЛИЭХТЭРЭН?

Бу күнүгэрэ Госкомэкономикка Роберт Бурнашев баһылыктаах биригээдэтии былааннаах көһө сылдыар мунуһаа Уус-Алдан, Мэҥэ-Хаҥалас улуустарыгар буолулаахта.

Дьаһалталаар баһылыктарын, нэһиликтэри, улуустар кинигэрин нэһиликтэрин кытта хас да күннээх көрөһүүлэргэ тыа сирин дьонун олохун бүтүгүтү, кэмдэһин болуурустара дүүһүлэһинилэр. Биригээдэ салайааччыта Роберт Бурнашев үлэтэ суох буолуу болуурустарыгар тохтоото, тыа сириттэр ити ордук ыарымаллаахтык барыада, барыһа суох үлэһиттэр предпринимелар сабыллыахтара, нэһиликтэһэ үлэ булан биерэр маһаһыта тиригэ дьин этта.

Харчы үһийбөтүттөн алта ый устата хамнас бэрэһиликтэһэ сирдэригэр маҕаһыналарга бородуукта, күнүгэр туттулар таһаар иһиниһэтиһэ бэрлэлэр. Маһынан оҕунуу болууруһа сытыгытун турар, сыллата аһы сүүһүнэн гектар тыа маһа миллиардынан солкуобайга көрдүлэр.

Госкомэкономикка председателэ Р. Бурнашев көрөһүүлэргэ үгүс ыйыттыларга эһинээтэ. Онно иһин араас пособиени күүтүү, дотацияга арзыни ол бэрэһэни күн дьин бэлэһээн эттэ. Норуот үчүгэй дьин олоһорун туһугар өй-санаа производство илиинкэти түсүһүүнү туһугар юмалтаах саҕа көрүһүнүн төрийэр өртүгэр төрдүтөн уларыһах тустаах.

СНА.

КЫТААНАХ ДЬАҒАЛЛАР ТУТТУЛУУХТАРА

Электрической энергияны норуот хаһаайыстыбатын бары производство-ларыгар, олоххо-дьаһахха туһанын кэмтээн иһэр. Ол быһыыгар сорохтор сыта өйдөөбөттөрүттөн, сорохтор билэ-билэ электро-энергияны көдүүһэ суох уоран бэйэлэрин итэ-риэстэригэр тутталлара эмнэ тахсыталыыр. Итин-ник чэхчыллар бийиһи рес-публикабытыгар суохтар дьин мэлдьэһэрбит табыл-лыба, улууспут да иһи-гэр бааллар. Саҕа дьин туттааччылар иһинээ, муоста, үрүт маастарын устуруустууларыгар, хо-тоннору сырдаттыһага электроэнергияны линият-тан быһа холбоһон туһа-наллара суох буолбатах, ардыгар дьаһаларыгэр-уот-тарыгар электрической уоту быһа холбоһон тут-тааччылар эмнэ бааллар. Уһун тымырлыах бийиһи Сахабыт сириттэр ордук кыһымгы ыйдарга эле-ктроэнергияны балаҕча ороскуоттаахтык, көдүү-һэ суохтук туһанабыт.

Административнай да, олоһор да дьыллар тым-кыйаннар, итигэр прибор-дар элбэхтик туһаналлал-лар. Аһы аһал көгүл-лээхтэр «ЭВФ-15» олохторунан сылыгынал-лар, сорохтор, бобуу төһө эмэ баарын үрдүгүн, электрооборудовани туһа-наллар.

Ол иһин Саха Респу-бликатын правительствотын Председатели солбу-йааччы В. И. Вредихин Дьонуускай куоракка, Нам, Хаҥалас, Горнай, Мэҥэ-Хаҥалас, Амма, Татта, Чурапчы, Уус-Ал-дан улуустарыгар эле-ктроэнергиятан сылыгы-ныага көгүл биерини бобор, «Якутэнерго»

энергонеадрдарын үлэ-һиттэригэр электричество-най сылыгынар бэйэ оло-һуу прибордарын, сварка-лыыр агрегаттары, аһын да электроприбордары ту-тарга көгүлү биерэр дьа-һалы ыһта. Аһы Россия Оттуһка уонна энергетика-га министерствотын бири-кэһингэр олоһуран, «Якут-энергонеадр» кылаабы-най инженерэ Мясников электроэнергияны көдүү-һэ суох туһанааччыларга, уорааччыларга кытаанах арабыли туруорарга, онон рейдалары, бэрэбиэр-калары чаастатын ыттар-га модьуйар телеграмм-та кэллэ. Ол иһигэр ча-һыһаай сектордары түмү-үгэ хаалларбары эттиһи-нэ. Уоту туһанын көрдө-бүлүн нэһиликтэһэ кы-таанах дьаһаллары олох-туурга, линияларын олох-быһарга тийэ барарга мо-дьюлуһуна.

Итинэн сибээстээн Чу-рапчытаагы энергонеадр уһаастаһын үлэһиттэрэ улуус кинигэр уонна нэ-һиликтэргэ рейдэри ыттылар. Балаһыанна-быт бастар куһаҕан ту-руктаах дьин быһааччы аһаахха наада. Холбоһу,

Оддулуун нэһиликтэр 5, Төлөй Дирингэр 7, улуус кинигэр 12, Уһун Күүл бэйүлэһэр 3 ыал улахан суумаа ыстарааптанна-лар, сорохтор сылыгынар прибордара былдьанна. Ол курдук, Оддулуунтан А. А. Аржанов 20016, С. Д. Дьалчовская 26280, В. Е. Дьалчовская 172800, А. А. Аржанов 22032, Тө-лөй Дирингитэн В. В. Смирнов 105120, ик-кистээн 20800, А. М. Нес-терева 52560, А. В. Кор-кин иһин төгүлүгүн 36000, улуус кинигтэн С. Е. Никонев 8376, П. П. Сорокумов 14760, Е. К. Макаров 6840, П. Е. Александров 29014, И. П. Скрбяин 10080, Сьыан-тан П. Д. Дьалчовская 27474 солк. ыстарааптан-нылар. А. В. Коркинтан (Төлөй Дирингэ), В. Е. Дьалчовскаятан (Одду-луун) электрооборудовани былдьанна уонна кытаа-нахтык сэрэтилиннилэр.

Сорох биердһилээн ыһаллар энергонеадр үлэ-һиттэрини ыһта мөһкүбөл-лөр. Аһытар сэрингэ ыт-тыбыттарын, хоту кө-һөрүлүүгэ сылдыгыта-рын ордук бэлэһити, онон электроэнергияны таһа-абыттарынан туһаныахтаа-хтара сөптөөһүн курдук даһастык сатыһылар. Энергонеадр үлэһиттэрэ була сатаан баайсалла-рын, ыстарааптыларын курдук тылаһаллар, электроэнергияны туһа-ныи иһин төлөбүр сыана-та ыарааһыта эмнэ кини-лэр буруйдаа үһү.

Билигин үгүс ыһаллар-га электропроводтар эр-гэрдилэр, розеткалары, выключатели олордугу-га сыһа-халты эмнэ суох буолбатах. Ити барыта—баһаартан сэрэхтөөх буо-луу быраабылаларын ку-руубайдык нэһин. Сорох-тор автомат предохране-тель элбэх прибору хол-ботор ыһаа суоһууан ки-лизи кырбыыр быһахтара, огнерталаары туһаналлар, Онон баһаар барар кутта-лын үөсүөтэлэр. Итин-ник куруубай кэһинин Төлөй Дирингитэн А. В. Коркин, улуус кинигтэн «Якутэджели о р а д и я» холбоһун ПМК-тын уоп-сайыгар олоһор Х. Г. Его-роза таһаараннар харыла-рыттан харбатылар. Энергонеадр үлэһиттэрэ өттиһэрин, быһаарыла-рын иһа да соруумаллар, улаханга уурбаттар. Электрооборудовани сылы-гынарга көгүлээхтэр өрө туттуохтаахтар.

Электрической уоту ба-ры көрдөбүлэргэ эһинээ-тиридик, сэрэхтээхтик, ха-рыстабыллыахтык туһа-нахтыһаа өрө электро-энергия производствода, дьон олоһор-дьаһаар ту-һаны биерэрин умһу-муоһун, оттон ыратык сыһыһа-халты туттуу ула-хан алдырхайга тири-рин таба ойдуруу.

Николай ПОПОВ, энергонеадр контролер-монтера.

УӨРҮҮНҮ АВАЛАР АНАР ҮЛЭ

БРЯНСКАЯ. Кэргэ-нин Александр уонна Лю-бовь Ивахненнелар үлэ-һит-рин бастакы персональнай быһастаһалара Белай Визерктэн саҕа худож-никтар юстүүлэринэн буолла. Мастан инкрустация ордук үгүсүк иһигэри кыргэһингэ туһаныллар. Александр Ивахненко ма-нан мугурдаһманна, иһин

иһинигэр дууп, татин, хатыг иһоннара дьалгэ оһиоох болотуналарга ку-булуйаллар. Мас аһин долгун суралыһаннара ху-донниһа хартыһаларын сүөмөтүн «этэи биерэл-лэр». Маслиһай кыраас-канан ойуулаһын—та-лаанын аһын кырыһа.

Оттон кэргэнин үлэ-һи-тэ брянский тыа тематини ситэһин биерэллэр, ол эрэһи аһын көрүгүһүн—батик (таһиска оһуордаа-һын) техникаһынан. Лю-бовь айымнылар өгү-рө баайынан, уратылаах формаларынан туслаты-һаллар.

Олохтут төһө да ыара-ханын иһин, чарылхай та-лааннар бэйэлэрин суол-ларын солоноллоро үө-рүүлээх.

Синьзияна: А. Ивахнен-ко маастарыһаһыгар. (РИТА—ССТА).

ТӨЛКӨ

Дыхталларга аналлаах таһаары

ААН ДОНДУТААҒЫ ДЫЭ КЭРГЭН СЫЛЫНАН «АЛАҒА БАҒЫЛЫГА—АҒА» ДИЭН АҒА СУОЛТАТЫН ҮРДЭТИНГЭ ТУҒУЛАММЫТ ДЫАҒАЛЛАРЫ БЭЛЭМНЭЭНИНГЭ УОННА ТЭРИЭН МЫТЫҒА
(Сэбилэннилээх Күүстэр күннэрттэн саҕалаан)
сүбэлэр

Оскуолаларга:

- аҕалар тустарынан стендалары огоруу;
- көрсүһүүлэри тэрийии;
- «Мин аҕам» дьом бастык ойтон сүрүлүүгэ көнүрүстэр;
- кэргэннээх аҕа аныгы олоххо минстэтин туһунан диспуттар, конференциялар;
- үрдүкү кылаастарга «Үрүң Уолан» күрөстэтин;
- Култура тэрилтэлэригэр:**
- аҕалар тустарынан кинизэлэри көрдөрүү;
- дыэ кэргэнгэ аҕа оруолун, олоххо ар кини минстэтин туһунан конференциялары ытты;
- аҕалары чинстэһин кинизэлэри тэрийии.

ЗАГС органныгар:

- обломмутун туһулуур докумуону аҕада туттаран туран өрөгөйдөөхтүк регистрациллааһын;
- олорор нөһүлэнтэрин Бочуотун кинигэтигэр кинилэри туран, кыһыл, үрүң көмүс сыбаайдалаахтары өрөгөйдөөхтүк регистрациллааһын.

Бары үлэ коллективтарыгар:

- албах оҕолоох, үтүө дьону нитэн таһаарыт, оҕолорун ийэтэ суох нитэн уллатыннарбыт аҕалары, үлэит династылар баһылыктары чинстэһин.

Социальный көмүскэллээх буолуу, үлэни хааччылаа тэрилтэлэригэр:

- аҕардас, инбалинт аҕаларга, албах оҕолоох кыаммет дыэ кэргэнгэ көмөлөһүү;
- инбалинт аҕалаах дыэ кэргэн туһатыгар пункционнары, лотерей оонньууларын тэрийии;
- үлэтэ суох хаалбыт эр дьон, аҕалар аҕаас үлэ минстэлэрин булалларын туһугар дыаарбалкалары тэрийии.

Военномакка, ис дынала отделыгар, физкультура, спорт, турнам уонна ыччат дымалаларыгар уурааһы:

- сулууспалаан бүтэн кэлбит уолаттары—эдр аҕалары чинстэһин;
- армияда атаарылар, «Мин милицим миниги араагычыллар», «Хайдах сулууспалаах сылдьабын?», о.д.а. кинизэлэри тэрийии ытты;
- биллиилээх спортсменнары, дыэ кэргэннээх уоһуор спортсменнары, байыаннай сулууспалаахтары, суут сокуон үлэиттэрин кытта көрсүһүүлэри тэрийии.

Хайымакка, телерадиостудияда:

- бастык аҕалар тустарынан ыстатыйалар цикллэрин аһан үлэлэтин;
- радионан уонна телевиденинэн эмиэ итинник ис хобоонноох биэриннэри бэлэмнээн таһаары.
- Улууэ дыахалаттык дыэ кэргэн, дыахтар көмүс кэллэр уонна демографическай политикада отдела.

АҒАТА (гр.)—үтүө саҕалаах, үчүтэй
АҒНИА (р.)—ыраас, омсото суох.
АЛЕВТИНА (гр.)—үчүтэй сытынан согоочу
АНГЕЛИНА (гр.)—вазничал
АНИСЬЯ (гр.)—снги-инилээхтик түмүктөөчү
АННА (е.)—уйгу
АНФИСА (гр.)—чэлги-бар
ВАСИЛИСА (гр.)—са-ргиласа
ВЕРА (рууч.)—итэҕэл
ВЕРОНИКА (рууч.)—кыһыллытаах
ВИКТОРИЯ (р.)—кыһыл
ГАЛИНА (гр.)—чуум-чуум

ку, көрсүө
ГЛАФИРА (гр.)—кыһылбай, жарын
ДАРЬЯ (перс.)—кыһыл
ЕВА (е.)—олоһу би-рөөчү
ЕКАТЕРИНА (гр.)—омсото суох
КЛЕНА (гр. дьери)—

КЭРИЭС ТУОЛУУТА

Билиги нөһүлэнтэтигэр биир бэрэ мтыктанар кырдыаас Г. Д. Тарабукин олорор. Кини 48 саас-таагар 7 оҕолоох оҕоһоо хаалын баран, нин да нөмө-суох согоочун ба-рыларын нитэн-уллатын-наран дыэ кэргэнгэр таһаартаат. Аны саас мууэ устарга 73-хун туо-лар. Бу кэрэ кини туһунан саас-сааһынан кэпсээтэххэ маннаа.

Гаврил Дмитриевич дыэ кылаас үөрэхтээх кини диятэххэ, эргичи билли-лээх-көрүүлээх, олоххо дыаахха бөйгөтэ туспа кө-рүүлэрдээх. Айылда да араас дыбуруу бэлэхтик түспүт.

Маннай тустуугуттан саҕалаахха. Аан бастаан 1939 сыллаахха. Хадаар ыһаагар тустан баран, тохтуу-тохтуу да буоллар, 1973 сыта дыэри үтүс-түк киирсэн үстэ эрө бүдүрүбүт. Онтон инни-тигэр Дьонуускайга Ман-чары бириинигэр күрэх-тэһингэ кыайтарбыт. 50 саастаах 67 кг ыһааһын-наах кинини бөйгөттөн бөлүс 90-ка кг ыһааһын-наах дьону утары киллэр-биттэр. Дьонуускайга 1947—1948 с.с. хансаайдаһан инни минстэлэри ылбыт. Оччолорго оройуон биир улахан салайааччыта Да-вид Яковлев ону «Чурап-чыттан аан бастаан мин-стэлэстиг»,—дизн үрдүктүк сыаналаабыт. Биллиилээх спорт маастардара М. Сибириков, П. Старостин, В. Смирников уо.д.а. ки-ини кытта тустан үө-рөкминтэр. Ити эрээри бу кырдыаас биннээх ы-тыллыбыт былырыныгы «сулуустар» тустууларыгар да, спорттун хансааһын 70 сыллаах юбилейыгар да ытырмаллыбатах...

Аны Хабырылла уус илчилээгинэн маһы хаам-тарбат эрэ кини. Кини 7 оҕотугар 9 дьэни (сорох-торугар инкилини) тутан биэрэ. Ол дьэһэлэри сү-рүн бөдөҥ минбалларын бөйгөтэ оҕорон хаалчыйда. Түмүктэрин араамалара, ааннарын холоодолара, дыэ атын да бытархай

тутуулары уус кини инки-лини чочулаабыттар. Уо-латтарыгар мотоциклеттан «Дружба», «Заур» саада тийэ булан биэр-бит. Кырдыаас аҕа: «Биир оҕоһор туту ама булдум эбэтэр оҕордум да, атыт-тарым күнүүлөх тура-лар»,—дизн.

Гаврил Дмитриевич эдэр эрдэһинэ күнүгэ 4-

тын харабыллыаһынна сылдьабыт. Оон «сэриг-ветерана» дыэ ааты ыл-батах. Кини 3 сыл су-лууспалаабытын сана-истэн соһуйдум, ыһыс-тыам иһид. Оччолор таһылга үлэлээбиттэр сэ-рини ветераннарыгар тэг-кисиллэр кэмнэригэр ма-һык кырдыаас хайдах

туоратыллан хаалыахтаа-

бый?

Бииргэ төрөөбүт убаһа сэриг кэмнэргэ дойдутугар ачытылан, ыксан бур-дук итигэстэн тутуулан хайылылабыт. Суорума суолланнада ол. Оон Га-рил чорон согоочо хаал-быт. Аҕа таһаарыстара: «Эн атын сиргэ бардаххына Тарабукиннар заттара дойдулларыгар сүтэ-рингэр тийэр. Оон аҕа үһүм аатын быспакка, Мугудайга олохсуй»,—дизн сүбэлээбиттэр. Тө-лөй, Мугудай холбос-тутарын кэннэ кинини кө-хөз бырабыллыаһын председателэ Иван Сне-цен тутууга дыбурудаа-һын, үлэитин билэн ыһыран аҕалыт. Дыэ-уот туттарыгар сүбэлээн, өйөм олохсуйтут. Онтон ыла Гаврил Дмитриевич Мугудайга олорор, уола-тарын барыларын манна олохтохто.

Сэриг кэмиттэн дойдут-тар кэлэн Төлөй кы-мыһы. Аана Захарованы кэргэн ылбыт. Кинилэрин 22 сыл олорон 4 кыыс, 3 уол оҕоломмуттар. Кэ-ргэнэ бырыынан ыалдьан, кыра кыһа 7 саастаагар, өлбүт. Олөөрү сытан: «И-кини олох кэргэннээх Атын дыахтары ыллаххы-на кини да, бөйгөт да оҕо-лорбутун аанһа ахтыах-тык суоҕа, тулааһах-тык аххыт»,—дизн кэриэ-һин эппит. Гаврил Аана-тын кэриэһин бэрини-лээхтик толорбут. Уйө чинэппэри устата оҕоһо-он олорон оҕолорун кини оҕорору төһө эрэйи кө-рүбүтэ буолуой.

Дэлэ: «Билигин ыал 3 эрэ оҕолоноро сөл»,—дизн дуо. Төһө да оҕолору атахтарыгар туруорбутут-тан астыннар, үтүс күчү-мэйдэри көрсүбүтүтэн көбүккэ буолан итинник атын эрдэ. Улахан уола шофер, иккэ кыра уола оскуоланы бүтэрэст мэр-гэниэнэ, дыэ-уот тэри-нан олоролор. Улахан кыһа фельдшер, кырата библиотеккара идээхтэр. Инни кыһа Фени, үсү-поскада киирсэн биллэн Һа Мада үрдүк үөрэхтээх учууталлар, көрсөн тах-

санныр атын нөһүлэнтэр-гэ олохсуйдулар. Кырды-аас аҕа билигин 27 снэ-нээх. Кыра кыһа Тана-дэһин, эбэтти атын ыл-быт 3 саастаах снэ Аан-чыга кытта бииргэ оло-рор. Снэ: «Эһэбин тап-тымбын, сыллаан кэл-лим»,—дизн чуопчаарар. Дыэ кэргэн оҕолор аҕа оруолун туһунан ыһы-таһаар Гаврил Дмитри-ич манна саҕалаах:

—Дыэ кэргэнгэ аҕа ыттыктыахтаах, үрдүк-түн тутулуохтаах. Ол со-рох орто бөйгөттөн эмиэ тутулуктаах. Аҕардаһын ийэ эбэтэр аҕа оҕо инти-тигэр оруоллаах диир эмэ сыһа. Оҕолорун көрдөбүлөөхтүн, кыта-мактын да дияхха сөл, ту-тан иһиптиим. Онтон оҕо кууадаһа тийбэт. Төһө да улаһан, оҕолон-урууланан бардаллар, би-лигэһингэ диири мин сү-бөһи-амаһын иһэллэр, убаастылар. Арыгыны баһыһан иһэллэрэ бил-лэ. Брокердары олох сө-бүлээһинэ. «Дьонту-тун-сэргэһитин албыһа-маһ, чинэһийди үлэлээн интиниг»,—дизн оҕолор-бун наар такайаһын. Бэһэ дыбурунан, өйүнэ-санаа-тыннан оҕорон таһаары-ты атылааһын, атаста-һын—ол, сөл. Төһө да кытаанахтык буруйдаһар-быа, сөптөөхтүк санаа-стыр буоламмын оҕо-лорум хом санаабаттар. Ха-тарын атаахтатар соло да, кыах да суоҕа. Үлэм кэ-ринтэн дыһэр кэлэн түүн хойукка дыэри уһанары. Оон да оҕолорбун интэ-һим. Дыэ иһинээҕи дыах-тар үлэтигэр, кырдык, көмөлөһөт эһим. Кэргэ-ним да өрөдөһөөхтөөбө-тө. Вэйэм тоһонум даһа-ны. Билигин аҕалар кэ-рэнэригэр тэһэ көмө-лөһөллөрө сөл эрээри, соро-бор олус атаахтыр дыах-таллар бааллар. Эр кини эр кини үлэтин, дыахтар дыахтар үлэтин толоруо-х-таахтар. Оҕо туһугар эп-пэтинэһи ордук кэргэни-м эбүтүттан, кини кэриэ-һиттэ снэһтаран өйдөөбү-түм. Оҕону төрөтүт да, кини туһугар кыһаныах-тааххыт.

Төһө да эрөйдөөх оҕо-лустар, Г. Д. Тарабукинны дыһлөөх кини дыһын баһараһын. Нөһүлэнтэ фермаларын хотоннорун бардыларын, баһуолан биир улахан тутуутун — кулуубу, о.д.а. дьэһэлэри прорабтан, маастардаан туттарбыт үтүөлээх. Ор-дена-медала, чыһана-хаана да суох буоллар, үлэтин түмүгүн көрө сылдьан үө-рэн эрдэ.

Екатерина
СЛЕПЦОВА.

ААТТАРЫТ СУОЛТАЛАРА

МУЗА (гр.)—өрө күүр-дөөчү, ноһуулаачы
НАДЕИДА (слав.)—эрэл, арамна
НАТАЛЬЯ (р.)—хаан-уруу
НИКА (гр.)—кыһыан
НОННА (гр.)—тансара-

СОФЬЯ (гр.)—иуде-рас
СУСАННА (е.)—лиия
ТАТЬЯНА (гр.)—тэри-вэччи, олохтоочу
УЛЬЯНА (гр.)—көп-түү
ФАИНА (гр.)—күлү-мүрдүүр
ХРИСТИНА (гр.)—

Хриска аһаммыт
ЮЛИЯ (р.)—көп түү
БЫҺААРЫҺ: гр.—былыргы греческай, р.—римскай, латынскай, е.—былыргы сэрвэскай, рууч.—иудчады, перс.—пер-сидскай, араб.—былыргы арамейскай, слав.—сла-вянскай тыллартан.

